

מנהל בית ספר שפוטר באמצע שנה/ארץ חמדה גזית קצרין/תמוז תשפ"ב/תיק מס' 82052
דיינים: הרב אורי סדן, הרב אחיה אמיתי, הרב טוביה שלמה בר אילן
המקרה בקצרה:

התובע עבד אצל הנתבעת שהיא מוסד חינוכי, והנתבע 2 הוא מנהלה, משנת תש"פ, לאחר כמה שנים הוא התחיל לשמש כמנהל הישיבה, ונוצרו חיכוכים בינו לבין ראש הישיבה עד שבחודש דצמבר 21 התובע הפסיק את עבודתו בישיבה, בין הצדדים מחלוקת האם התובע פוטר או התפטר, בנוסף בין הצדדים מחלוקת האם הובטח לו שהוא יעבוד עד סוף שנת הלימודים תשפ"ב או שלא, והאם הוא מוגדר כעובד חינוך שאסור לפטרו באמצע שנה או כעובד מנהלה שניתן לפטרו באמצע שנה, בין הצדדים התקיימה פגישת גישור בפני בית הדין שבו הגיעו הצדדים להסכמה על המשך העסקתו של התובע בתפקיד אחר, אלא שהתובע חזר בו מההסכמות, וביקש פסק דין. הנתבעים העבירו עד כה לתובע 18,000 ₪ עבור שכר עבודה מהפיטורין ועד מועד פגישת הגישור.
פסק הדין בקצרה: על הנתבעים לשלם לתובע 44,052 ₪ עבור שכר עבודה, פיצויי פיטורין והפרשות פנסיוניות.

נימוקים בקצרה:

1. מעמדו המשפטי של התובע

התובע היה עובד של הנתבעת, אולם בין הדיינים ישנה מחלוקת האם חלים עליו כללי משרד החינוך שלא ניתן לפטרו באמצע שנה, לדעת הרוב בגלל שהצדדים התנו שלא יחולו על העסקת התובע כללי משרד החינוך, אלא הוא יחשב כעובד מנהלה, מותר לפטרו באמצע השנה, וזאת למרות שסוכם בין הצדדים על כך ששכרו יהיה כמו עובדי הוראה, הרי שדינו כדין עובד מנהלה, כך גם בית המשפט קבע בכמה הזדמנויות שתקנון עובדי הוראה אינו חל על עובדי הוראה במקום שהוא מוכר שאינו רשמי.

לדעת המיעוט, כיון שברור מהתנהגותם של הנתבעים שנתנו לתובע שכר לפי רפורמת עוז לתמורה, וכן במהלך הדיון אמרו שהם יודעים שהנתבע הועסק בתנאים הזהים לעובדי הוראה, יש לנהוג בו כעובד הוראה, אמנם כיון שישנה אפשרות לפטר אנשים גם באמצע השנה אפילו כשהם מועסקים במשרד החינוך, הרי שהעסקת התובע דרך משרד החינוך אינה מונעת את פיטוריו באמצע השנה.

2. פיטורין באמצע תקופת העסקה

בין הצדדים היתה מחלוקת האם התובע פוטר או התפטר, בית הדין הכריע כי התובע פוטר ולא התפטר, וכתוצאה מזה הפיטורין לא היו חוקיים, משום שהנתבעת מחויבת להעסיק את התובע ולשלם לו עד סוף התקופה, מאידך, הנתבעת הציעה להעסיק את התובע בתפקיד אחר והוא סירב.

לפי ההלכה על מעסיק לשלם לעובד על עבודתו עד סוף התקופה שעליה הוסכם כפי שנאמר בגמרא (ב"מ עו ע"ב) ובשולחן ערוך (ח"מ שלג, א) לפחות כ'פועל בטל', כלומר, כשכר שמשלמים לעובד על מנת שלא יעבוד, הפוסקים כתבו ששכר זה הינו כ-50% מהשכר המלא (שו"ת רש"י רלט, ט"ז ח"מ שלג, ב ופד"ר ו עמ' 192), אולם נראה שבימינו הדבר השתנה והביטוח הלאומי מעריך את השכר כ-75% מהשכר המלא (אתר מרכז מידע רעות) אמנם, במידה והעובד מאבד את כושר העבודה הרי

עמוד 1 מתוך 2

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org 580120780 ע"ר מס' 580120780 beitdin@eretzhemdah.org

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

שעל בעל הבית לשלם לו שכר מלא (גמרא שם) לגבי מורה, כתב הרא"ש (ב"מ ו, ג) שהבטלה בכושרו המקצועי מצדיקה תשלום מלא, אמנם, משו"ת הרמ"א (ג) עולה שיש להבדיל בין מי שעוסק בהוראה לתלמידים בפועל, לבין מי שעוסק במשרה במוסד חינוכי, שאינו מורה בפועל, במקרה שלנו התובע עבד כמנהל, ולכן מגיע לו שכר כפועל בטל. לכן על הזמן שלא עבד מגיע לתובע 75% מהשכר בלבד.

3. משמעות הסכמת הנתבעים להחזיר את התובע לעבודה אחרת

הנתבעים מחויבים לפי הסכם העבודה לספק לתובע עבודה במהלך השנה, ולכן הם מחויבים לתת לו עבודה כמו זו שאליה נשכר, או קלה יותר (תוספתא ב"מ ז, ה), ובערוך השלחן (חוי"מ שלה, א) הוסיף שאפילו מלאכה אחרת הוא לא יכול להחליף לו כשיש לו אפשרות לתת לו מלאכה כמו זו. הסיבה לכך היא שכל עובד שמח בעבודה שלו, ולכן אין להעביר אותו בלי סיבה טובה, ורק כאשר למעסיק יש סיבה טובה לשנות את עבודת העובד הוא רשאי לעשות כך. לדוגמה כאשר הסתיים הצורך בביצוע העבודה (שולחן ערוך חוי"מ שלה, א) או לדעת חלק מהפוסקים כאשר המעסיק לא שבע רצון מהמקצועיות של העובד (ערוך השלחן חוי"מ שלה, א), או משיקולי התייעלות (שו"ת רדב"ז א, רפה).

הנתבעים הציעו לתובע לעבוד בישיבה בלי חיכוך עם ראש הישיבה, אך התובע סירב, רוב הדיינים סברו שהעבודה שהוצעה לנתבע לא היתה 'קשה יותר', ולכן אפשר היה לחייבו לקבלה, ולכן יש לראות את התובע כמי שהתפטר ולא כמי שפוטר, ולכן הוא לא זכאי לשכר על תקופה שבה היה יכול לקבל את העבודה החלופית. ולכן החל ממועד פגישת הגישור שבה הוצע לו להמשיך לעבוד בצורה אחרת הוא לא זכאי לשכר כלל.

4. עובד שפוטר מעבודתו וקיבל דמי אבטלה, האם זכאי לקבל כ'פועל בטל'?

העובד פוטר מעבודתו וקיבל דמי אבטלה, ומאידך בית הדין פסק כי עליו לקבל שכר מהמעסיק, נשאלת השאלה האם יש לקזז את הסכומים שקיבל מביטוח הלאומי מהסכומים שבית הדין פוסק שהמעסיק צריך לשלם? בפסק דין ארץ חמדה גזית 76077 נפסק שיש לקזז סכומים שהתקבלו מהביטוח הלאומי מחיוב המעסיק לשלם לעובד עקב פיצוי עבור זמן שלא עבד, בית הדין סבור שבמקרה דנן כיון שהפיטורין לא היו תקפים, ממילא על העובד לקבל שכר ממעסיקו ולהחזיר את דמי האבטלה, ולכן אין זה פוטר את המעסיק מחובתו לשלם לעובד על הזמן שבו הפיטורין לא נעשו כדין.

עמוד 2 מתוך 2

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 580120780 bitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois